

ljema I. Prekop je velike važnosti za Nemčijo, če bi prišlo do vojske z Rusijo, ker ji bo moč priti po svojem v Baltiško morje, ne da bi bilo treba pluti preko Danskega, katero, bi lahko ovire delalo. Prekop stane čez 150 milijonov mark in je 98 kilometrov dolg. Slavnosti otvorjenja se je vdeležilo v vsem 53 velikih vojnih ladij raznih držav z 833 častniki in z moštvom broječem 16.873.

Makedonija. — V Makedoniji je v nekaterih okrajih, kjer stanujejo Bolgari in Srbi, buknila vstaja. Vstaši so napali muhamedance in jim požgali hiše. Bil je že hud boj mej vstaši in turškimi vojaki. Makedonija je v oblasti Turkov. Ker pa je ondi dosti Bolgarov, je umevno, da bi Bolgarija te svoje rojake rada pod svojo oblast dobila, posebno, ko vidi, ob kakih neznosnih turških razmerah morajo ti živeti. V Sređci deluje v ta namen posebni makedonski odbor. Turška vlada je seveda sedaj ob tem vstanku obdolžila v prvi vrsti ta makedonski odbor, da je kriv vstaje, oziroma, da vstaše podpira in je zahtevala od Bolgarije, da ta odbor razpusti. Makedonski odbor odločno oporeka, da bi imel kaj pri vstanku in Bolgarska vlada se je izrekla, da nima povoda odbora razpuščati. Vsekakor je pa gotovo, da vstaši morajo kje oporo imeti, če ne pri makedonskem odboru, pa kje drugod.



Obrtnija.

Naprava pepelike iz lesa.

Pepelika ali potošl je precejšnje važnosti za nekatere obrte, če tudi ne obče tako velike, kot je bila nekdanj, ko še sode niso poznali. Prejšnje čase delali so pepeliko samo iz lesa, a zadnji čas jo pa dobivajo tudi na druge načine. Pepelika je ogljikovokisli kali. Dobi se torej iz rastlin, ki imajo v sebi dosti kalija. Zaradi tega so nekaterniki priporočali, da bi pridelovali nalašč take rastline, ki imajo dosti kalija v sebi. Take rastline so smrdela, pelin, žive kropive, graščica in še več drugih. Pridelavati teh rastlin pa vendar ni mogoče, ker bi na nobeni zemlji ne vspevale dolgo, ako bi jim z gnojem kalija ne dovažali. Tako gnojenje bi preveč stalo.

Zaradi tega pa pepeliko dobivajo le iz lesa. Gozdi polagoma iz zemlje izsrkavajo kali in zato zemlje toliko ne izsesajo, da bi jo zaradi tega trebalo gnojiti. Star les ima več kalija v sebi nego mlad in les listnatih dreves več nego jelovina.

Za napravo pepelike je potreba toliko pepela, da ne gre, da bi nalašč za to žgali drva. To se splača k večjemu ondu, kjer je dovolj lesa in se zaradi pomanjkanja cest ne da nikamor spravljati. Zato pepeliko delajo le iz lesnega pepela, kjer se rabi za kurjavo. Več krajev je še na svetu, kjer kurijo s samimi drvami. Biti pa za napravo pepelike mora le lesni pepel. Drugi so večkrat škodljivi. Šotni pepel ni za pepeliko in spridi celo lesni pepel, ako mu ga primešaš. Ta pepel ima v sebi dosti žveplenokislega apna, kateri pa premeni pepeliko v žveplenokisli kali in se ob enem naredi apnenec. Jeden del šotnega pepela pokvari tri dele lesnega.

Iz pepela se pepelika izvleče z vodo. Pepel se navadno dene v posodo, ki ima luknjasto dvojno dno. Na dno se dene poprej še slame ali pa kaka rjuha in se po-

tem nasuje pepela, kateri je pa poprej že malo namočil. Navadno se lug, ki teče iz jedne kadi, vlije še v drugo itd., v katerem je tudi pepel, da se dobi močnejši. Če se rabi mrzla voda, dobimo boljšo pepeliko, če pa rabimo gorko, je pa pepelika slabša, a jo je dosti več.

Lug se dene v kotel in kuha, tako, da postane gost, potem se polagoma ohlaja. Na dno kotla se usedejo žveplenokisle in klorove soli, na nje pa pepelika. Na ta način dobljena pepelika je v trdih kosih. Nekateri pa mešajo pepeliko mej hlapenjem in jo torej dobe zdrobljeno. Pri tem se kotel manj pokvari.

Tako dobljena pepelika imenuje se surova, in še ni za trgovino. Poprej se mora še pražiti v posebnih pečeh ali loncih, da se iz nje odpravi voda in da zgore organske snovi v njej. Sprva se le malo zakuri, potem pa vedno bolj. Sprva postane pepelika črna, potem pa bela. Včasih je rudečkasta, če je v njej kaj železnega okisa, modrikasta, ako je v njej kaj mangana.

Pa tudi sedaj še pepelika ni čista. Vedno ima v sebi še nekaj žvepleno kislega apna in klorovega kalija. Ta dva se težko topita v mrzli vodi. Zato se navadno pepelika, če se hoče imeti čisto, raztopi v vodi, kjer se tuje primesi na dno usedejo. Lug se odlije in pri vednem mešanji zopet shlapi.

Večina sode se pa dandanes ne dobiva iz lesa, temveč iz drugih snovi kot stranski produkt pri izdelovanju drugih snovij.

Obrtnijske raznoterosti.

Spoznavanje pravih demantov. Fizik Margot v Ženevu (Genfu) je zasledil, da se s svinčnikom narejenim iz aluminija da pisati na steklene ploče ali pa na porcelan, sploh na kremenčevokisle spojine. Črte narejene s tem svinčnikom so srebrnobeles s kovinskim leskom. Na demant se pa s takim svinčnikom pisati ne da in se tako spozna njega pristanost.

Natikanje gumijevih cevij na druge večje cevi iz trde snovi, je včasih težavno delo, posebno, če so gumijeve cevi močne. Veliko lažje se nataknejo, če se ne odrežejo napuščno, temveč pošev, in se potem nazaj stoječi del pred natakne in potem drugi. Tudi se lažje natakne cev, če se poprej znotraj z vodo zmoči.



Kmetijstvo.

Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem mestu.

(Dalje.)

K prvi točki vzporeda: „S kakim plemenom je zboljševati dolenjsko goved in kaj je sploh ukreniti za povzdigo govedoreje po Dolenjskem?“ se oglasi za besedo gosp. grof Margheri. V svojem govoru naglašja, da je dolenjska goved pomešana z vsakovrstnimi plemeni, kar je velika škoda za živinorejce, za naprej je treba skrbeti za to, da se bode živina zjednačila s porabo plemenskih bikov, ki naj bodo za vse kraje jednaki, ali vsaj kolikor mogoče sorodne krvi. V nadaljevanju opisuje vrednost po-